

Hilde Haugsgjerd: Hva er asylbarnas beste?

KOMMENTAR • SIDE 2-3

BOKANMELDelse

Et liv fra fødsel til alderdom, i verselinjer, men angår det oss?

KULTUR • SIDE 12-13

Statsministeren feller sine egne

MENINGER • SIDE 16

SØNDAG
19. oktober
2014

2

Aftenposten

«KREATIVE KRONER»

NORGES NYE SEDLER ER ALLEREDE EN DESIGN-HIT

INNSIKT • SIDE 18-19

KULTUR, MENINGER, INNSIKT & OSLOBY

Han druknet for 469 år siden

Bare skjelettet var igjen av ham, men nå har bue skytteren om bord på Henrik den åttendes flaggskip gjenoppstått.

INNSIKT • SIDE 20-21

Hvorfor må de bære vann?

I tillegg til gode TV-kampanjer og velvillige ambassadører, ønsker jeg meg kunnskap og årsaksforklaringer, skriver Mina Adampour.

MENINGER • SIDE 14-15

Mikkel McAlinden har tatt bilder av frølageret på Svalbard. Global Seed Vault er det største bildet på utstillingen, 93 ganger 283 centimeter. FOTO: MIKKEL MCALINDEN

- Antagelig det mest spennende bildet av plastbokser noen gang

Global Seed Vault. Mikkel McAlinden beskrives som en av Norges mest sentrale fotokunstnere. De 23 bildene på hans siste utstilling har han brukt tre år på å lage.

KULTUR • SIDE 8-9

«JA VI ELSKER»

23.10

Storslått feiring av
NORSKE
KOMPONISTER

Ja, vi elsker

RATKJE // Fanfare - Paragraf 112

HALVORSEN // Norsk rapsodi nr. 2

NORDHEIM // Tenebrae

SKJELBRED // Shadows of an Anthem II

GRIEG // Solveigs sang, En svane

VALEN // Ave Maria

WALLIN // Act

INGAR BERGBY // dirigent

ALBAN GERHARDT // cello

HAMIDA KRISTOFFERSEN // sopran

OSLO FILHARMONISKE ORKESTER

Torsdag 23. oktober // Oslo Konserthus kl. 19:00

FILHARMONIEN

OSLO

BILLETTER

www.oslofilharmonien.no //

billettsservice.no // t: 815 33 133

Oslo Konserthus // t: 23 11 31 11

salgskontor@oslofilharmonien.no // t: 23 11 60 60

FAMILIESERIEN

Familieserien er et nytt abonnement som passer både for voksne, barn og ungdommer. Serien har planeter og verdensrommet som tema:

12.12.14, 31.01.15, 18.04.15

KORT & KLASSISK

En times konserter på onsdager: 19.11.14, 11.02.15, 18.03.15, 22.04.15, 20.05.15

FOTO // LOS

Mikkel McAlinden har jobbet med en rekke bilder av regjeringen som presenteres på hans nye utstilling. – Det handler ikke om å ta regjeringen, men det er spennende at man kan ta bilder som så lett mistenkeliggjør noen. FOTO: TOR G. STENERSEN

– Du trenger ikke å la folk få vite hvor vanskelig det er, sier fotokunstneren som ikke vil røpe sine metoder

Han har brukt tre år på 23 bilder

FOTO
KAJA KORSVOLD

Mikkel McAlinden, opprinnelig fra Yorkshire i England, bosatt og utdannet i Norge, regnes som en av nåtidens fremste norske fotokunstnerne.

Vi møter McAlinden hjemme på hans kjøkken på Grünerløkka i Oslo. Det er noe enormt energisk over denne 51-åringen. Han snakker på inn- og utpust om sin nye utstilling som åpner i Oslo denne uken, bare avbrutt av sin egen, like energiske latter.

– Jeg ble veldig oppglødd over Obama. Det å få en svart president

i USA var utrolig, og så var han vel-talende og intelligent attpåtil. Det gjorde at jeg begynte å tenke på dette med demokrati.

Det er altså demokrati som har vært kunstnerens prosjekt i flere år nå. På forrige utstilling *The Anticipants* i 2011 hadde han blant annet fotografert soldater i Irak og inne på det avstengte atomkraftverket Barsebäck i Sverige.

Denne gangen heter utstillingen *Average Northern Limit* og McAlinden har fotografert på det globale frølageret på Svalbard, en EU-tolk i Brussel, Ikeas testlaboratorium, Oslo hovedbrannstasjonen, et krigskart på the Imperial War Museum i London og en bil-

ledserie i svart-hvitt av norske regjeringsmedlemmer.

Spionbilder

– Jeg prøver ikke å beskrive demokratiet, men det er utgangspunktet mitt. Det gir meg nye ideer, som å utforske portrettet i svart-hvitt ved å ta bilde av regjeringsmedlemmene, forklarer fotografen.

De 18 portrettene er alle tatt på avstand, fra uvanlige vinkler. McAlinden kaller dem selv spionbilder.

– Det handler om at det er så lett å mistenkeliggjøre folk. Jeg tar et bilde fra hoften og du blir kikket. Dessuten gir kornete, klassis-

Fakta

Mikkel McAlinden (51)

- ▶ Født 17. juli 1963 i England.
- ▶ Kom til Norge fra Leeds med familien i 1977.
- ▶ Utdannet 1991-94: Institutt for fotografi i Bergen. 1994-1996 ved SKHD i Bergen.
- ▶ Nevnes av Store Norske Leksikon sammen med Vibeke Tandberg som den som har markert seg sterkest i norsk fotokunst.
- ▶ Har hatt separatutstillinger blant annet i Berlin, London, Amsterdam og St. Petersburg og en rekke utstillinger i Norge.
- ▶ Har deltatt på store kollektivutstillinger som Basel Art Fair, Art Forum Berlin, Museet for samtidskunst og Henie Onstad Kunstsenter.
- ▶ Innkjøpt av alle de viktige norske kunstmuseene og større samlinger, samt av flere store private samlere.
- ▶ Aktuell med utstillingen *Average Northern Limit* i Galleri K i Oslo fra 17. oktober.

ke pressebilder tatt med telelinse og film, en egen stemning.

– Mikkel McAlinden jobber alltid med film fremfor digitalt. Svart-hvitt-bildene på denne utstillingen har han kopiert selv. De store fargebildene er laget fra digitale filer, ofte 3-4 gigabyte i størrelse. De blir produsert i Tyskland.

– Jeg syns ikke det digitale mediet blir bra nok ennå. På den annen side har digitaliseringen gjort at bilder er blitt allemannseie. Nå har alle fått et engasjement.

McAlinden har tidligere fortalt om sin metode, der han setter sammen 50, kanskje 100 negativer i et stort fargebilde, men er nå overraskende tilbakeholden.

– Hvis jeg sier hvor mange bilder et verk er laget av, får betrakteren et svar og dialogen med verket blir avbrutt, selv om dette svaret er helt irrelevant. Jobben min er jo å få folk til å stå lengst mulig foran bildet.

23 bilder på tre år

På veggene hjemme i leiligheten på Grünerløkka finnes det ingen bilder tatt av McAlinden selv.

– Jeg er ikke så glad i å ha mine egne bilder rundt meg – det er forstyrrende siden jeg prøver å lage nye bilder og ikke henge igjen i det gamle.

McAlinden serverer svart kaffe og bildene han skal vise oss, har han i datamaskinen, i gamle kataloger og i en eske. Tre år har han

Global Seed Vault er det største bildet på utstillingen, 93 ganger 283 centimeter. – Antageligvis det mest spennende bildet av plastbokser noen gang, sier kunstneren. FOTO: MIKKEL MCALINDEN

Et av de store fargebildene på McAlindens siste utstilling er fra Ikeas testlab i Almhult i Sverige. FOTO: MIKKEL MCALINDEN

McAlinden søkte sikkert femti brannstasjoner i USA og Canada. I Oslo slapp han til på Hovedbrannstasjonen. FOTO: TOR G. STENERSEN

En EU-tolk i Brussel er et av motivene McAlinden valgte ut til sitt prosjekt der han prøver å beskrive demokratiet. FOTO: MIKKEL MCALINDEN

McAlinden kaller selv portrettene i svart hvitt for spionbilder, her justisminister Anders Anundsen. FOTO: MIKKEL MCALINDEN

brukt siden forrige utstilling.
 – Det må da være spennende å slippe inn i frølageret på Svalbard?
 – Ja, men når jeg måtte tilbake flere ganger for å avfotografere den samme hyllen, begynte jeg å bli litt lei. Grunnen til det var både min egen, men også overraskende tekniske problemer med film i 20 kuldegrader.
 Hvert av de store fargebildene er nesten en utstilling i seg selv, mener McAlinden.
 – Det er så mye jobb, både i for-

kant og etterpå. Både med kartet fra Imperial War Museum og fra frølageret. Men jeg gir meg ikke før det kommer et fantastisk bilde ut av det og bildet fra frølageret er antageligvis det mest spennende bildet av plastbokser noen gang.
 Å prøve å slippe til for å få de interessante motivene, er noe av det som krevet mest tid, sier fotografen.
 Jeg søker forskjellige steder hele tiden og får sikkert avslag fra 90 prosent av dem. Jeg har forsøkt å komme inn der de trykker euro-

en i Hellas, det er jo forlokkende og noe ironisk, men hittil har det vært umulig.
 Jeg forsøker også med to års mellomrom å få lov til å ta bildet av dem som vokter meteren i Paris, fordi det er et så symbolsk barn av den franske revolusjonen og jeg har søkt minst 50 brannstasjoner i USA og Canada. Oslo hovedbrannstasjon var derimot svært entusiastisk og hjelpsom.
 kajja.korsvold@aftenposten.no

Tre om Mikkel McAlinden

Øivind Storm Bjerke, kunstprofessor:
 Han er en av våre aller mest sentrale fotografer. Han har gjort seg bemerket gjennom sine digitale manipulererte prosjekter. Bildene av regjeringsmedlemmene på den nye utstillingen er såkalte antiportretter, der han frigjør seg fra konvensjonelt portrettfotografi og presenterer dem som én i mengden. Så er mannen humorist. Det er alltid befriende. Han er også estetiker. Det er ganske vakkert det han gjør.

Eva Klerck Gange, kurator ved Nasjonalmuseet:
 Mikkel McAlinden har en sterk posisjon innen norsk fotografi og kunstliv. Han har utviklet billedspråket fra et ekspressivt svart-hvitt fotografi på 1980-tallet til iscenesatte tablåer og digitale landskapsbilder på 1990-tallet. I de senere årene har arbeidet med et dokumentarisk uttrykk. Her presser han grensene for vår fortolkning av det dokumentariske, idet han arbeider med sammensatte digitale bilder. Fotografiene berører viktige politiske og samfunnsmessige spørsmål.

Tommy Olsson, kunstkritiker:
 Han er både en viktig og god kunstner. Han er litt tidløs, en fotograf som er forankret med sterke referanser til et maleri som ligger tre fire hundre år bak i tiden. Samtidig har han revet seg løs fra dette også. Det er få samtidige kunstnere som minner, eller er i nærheten av det han gjør.

Superb spiondrama

TV serie
The Americans sesong 2

TV 6

16 To Sovjet-spioner er i sentrum for årets mest oversette TV-serie.

Året er 1982. Ronald Reagan er president i USA, og det erke-amerikanske ekteparet Philip og Elizabeth Jennings (Matthew Rhys og Keri Russell) bor fremdeles i en forstad til Washington.

Ingen av deres venner eller kolleger vet at de har vært sovjetiske agenter hele livet, men vanskeligst av alt er det at deres to barn – Page og Henry – vokser opp uten å vite at foreldrene er KGB-agenter. De kunne vært en klassisk sovende spioncelle, men lever dobbeltliv ovenfor både barn og kjæresten de har i andre leiligheter.

Familiedrama og spionasje
 Første sesong av *The Americans* var et saktebrennende spiondrama, langt på siden av actionpregede etterretningsserier som *Homeland* og *Hostages*.

Serien, som er skapt av eks-CIA-agent Joe Weissman og har *Justified*-skaper Graham Yost som utøvende produsent, blander amerikansk familiedrama med nervepirrende kontraspionasje, og resultatet er en vanedannende TV-serie om tillit, svik og politikk.

Philip og Elizabeth opplever tidlig i sesongen at et annet par som driver med sovjetisk spionasje blir drept, og setter i gang en dyptpløyende aksjon for å finne ut hvem som står bak.

I tillegg er deres FBI-nabo Beeman (Noah Emmerich) stadig mer involvert med dobbel-agenten Nina fra den Sovjetiske ambassaden. Eller vent, var hun trippelagent?

Den ene mistanken eller gryende paranoiaen slår den andre i hjel i John le Carré-aktige plotlinjer, og samtidig skal ekteparet forholde seg til barn på full fart inn i tenårene.

Historie foran form
The Americans er noe av de aller beste som går på TV i 2014, men det er verken spektakulært, heseblesende eller moderne. 80-tallsreferansene er også forsiktede, som oftest vist gjennom subtil musikkbruk eller små glimt av for eksempel Star Wars-leker, og gjør at *The Americans* kan konsentrere seg om historien og ikke formen, slik for eksempel *Mad Men* av og til lider under.

Strøm eller røm
 Sesongstarten som vises på TV 6 i kveld, er 45 minutter oppstart av en plettfri sesong. At Viasat gjemmer bort serien på en slik nisjekanal, har bidratt til at serien ikke har fått oppmerksomhet her hjemme, men mest utslagsgivende er det at *The Americans* heller ikke er tilgjengelig på strømmetjenester.

Det viser også hvor endret serielandskapet har blitt på bare noen få år. Strøm eller røm, er det nye mottoet.

Om du er glad i spionserier, sørg uansett for at du får sett hele *The Americans*, om det så betyr at du må blåse støv av DVD-spillere.

Asbjørn Slettemark

MUSIKK Norden på strømmetoppen

Åtte millioner av oss strømmer musikk i de nordiske landene, og de fleste av oss bruker Spotify når vi lytter. Den svenske musikkjenesten har syv millioner brukere i Danmark, Norge, Finland og Sverige, og 40 millioner brukere på verdensplan. skriver dr.dk. Hele 31 prosent av befolkningen i de

fire nordiske landene benytter seg av strømmetjenester. Norden er dermed lengst fremme i verden når det gjelder digital musikk, skriver det danske nettstedet. Det er de nordiske opphavsrettsorganisasjonene som har gjennomført den første fellesnordiske undersøkelsen av musikkmarkedet.

NY BIOGRAFI Wesenlund var sky, sjenert og innesluttet

Rolv Wesenlund, den folkekjære komikeren, musikeren og skuespilleren som døde for vel et år siden, var en sky, sjenert og innesluttet mann, skriver Per Egil Hegge i den nye biografien *Rolv Wesenlund ... og takk for det!* som lanseres mandag. Hegge, også kjent som Aftenpostens språk-spaltist skriver om en eminent artist som var privat var en helt annen enn det man kunne tro.

Savnet av en far som aldri kom hjem etter krigen, men stiftet ny familie i Australia preget ham hele livet, skriver Hegge. Det kommer frem at Wesenlund først møtte faren i voksen alder og da fikk han også vite at han hadde en halvbror. Hegges biografi som utgis på forlaget Juritzen inneholder hittil ukjente tekster, dikt og notater av Rolv Wesenlund, ifølge forlaget.